

Stane:

Za celo leto . . . . . K 40—
za pol leta . . . . . K 20—
za četrt leta . . . . . K 10—
za 1 mesec . . . . . K 3:50

Posamezna številka 1 K.

Uredništvo in upravnništvo je v
Ptuju, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), pritličje, levo.
Rokopisi se ne vrnejo.

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Štev. 4

Ptuj, 23. januarja 1921

III. letnik

Amerik. Cinabar-Film

Sijajna prireditev v kinu se vrši od 6. februarja t. l. skoz najmanj 14 dni vsak večer. — Opozarjamo občinstvo že sedaj. **Dotični film sestoji iz mnogih delov, ki tvorijo stvarno celoto.**

Treba je videti ves film.
Nudil bo gledalcem velik užitek.

Prestolni govor

regenta-prestolonaslednika Aleksandra ob svečani otvoritvi ustavotvorne skupščine 14. jan. 1921.

Gg. narodni poslanci! Z božjo milostjo, nesmrtno hrabrostjo, neomajno vdanostjo naroda in s pomočjo naših velikih zaveznikov je dovršeno osvobojenje in ujedinjenje našega celokupnega naroda, katero sem imel srečo že pred dvema letoma svečano proglasiti in ki je danes tudi mednarodno priznано. Po volitvah v ustavotvorno skupščino, izvršenih v primernem redu in svobodi, vas v našem zgodovinskem Beogradu ne pričakujemo v sijajnih palačah. Naši predniki in mi sploh nismo nikdar mislili na njihovo grajenje, ker je vse prejšnje, od nekdanj pa do danes, bilo osredotočeno samo v naše osvobojenje in ujedinjenje, in moj vzvišeni roditelj Nj. Vel. kralj Peter I. je živel vse svoje življenje v želji in nadi, da doživi ta srečni dan. Ostarel in onemogel, upognjen pod bremenom, ki jih je nosil z narodom za narod, vam po meni pošilja svoj kraljevski pozdrav. Dobro nam došli bratje iz vseh krajev naše postrane in mile domovine z željo, da srečno vršite svoje velike zgodovinske posle. Orožje je storilo svoje delo za današnje stanje. Naj ga modrost narodnih poslancev izpopolni in krona!

Gg. narodni poslanci! Prepričan sem, da boste pri izmenjavi misli o storitvi ustave imeli pred očmi samo splošno dobro našega naroda in da ne boste izgubili iz vida v nobenem trenutku, da je ta narod stoletja trpel muke pred sovražniki, ki so prihrumeli od vzhoda in zapada, razdejali njegovo edinstvo ter onemogočili ustanovitev močne države. Zavirali so njegov narodni razvoj, trošili njegovo moč in pridobitve, prelivali njegovo kri za ojačenje moči osvoboditeljev, in samo globoka nada, da bo enkrat prišel trenotek osvobojenja in narodnega ujedinjenja, ga je vzdržala v življenju.

Gg. narodni poslanci! Moje zaupanje v narod je neomajno. On je s svojo politično zavestjo na višini naloge, ki je pred nami. Treba je, da se ta naloga završi tako, da naša ustava v vseh svojih ustanovah in perspektivah, ki jih ustvari, ostane **velik dokument naše vsestranskega napredka.** Naši pradedi so se tu naselili in mi smo osvobodili ter prvokrat ujedinili naše narodne pokrajine v eno državo. Ta država je naše prvo dobro

in naša največja pridobitev. Ustava ima biti obdana z vsemi modernimi pogoji trajnosti in nadaljnega razvoja. Preizkušajte in določite, gg. poslanci te pogoje! V tem so vaše pravice in vaša svoboda popolnoma zajamčene. Jaz obračam pozornost na enega teh pogojev. Mislim na najvažnejše: To je pravica, **pravica vsem delom našega naroda, pravica vsem veropovedanjem, pravica velikim in malim, močnim in slabim, pravica vsem, ki niso našega imena in plemena, pa so naši sodržavljeni.** Razvoj družbe in države posebno obrača našo pozornost **gospodarski pravici.** Splošno je prepričanje v svetu in splošna težnja, da je narod vse več in več. Edino tako se ljudska civilizacija zavaruje pred dosedajnimi periodičnimi pretresi. **Verska borba med ljudmi in narodi izginja ter stopa v ozadje. Tudi narodna borba se bo ublažila, toda poostrila se bo gospodarska, ako ne zanesemo v vse misli, delo in odnošaje v gospodarskem in socialnem življenju težnje po pravici.** Tako bo naša država, zasnovana na popolni ravnopravnosti in najširšem demokratizmu, omogočila harmoničen razvoj narodnih sil in ustvarila pot tudi najsiromašnejšemu, da s svojim umom in delom pride do največjega ugleda v družbi in najvažnejšega mesta v državi.

Gg. narodni poslanci! Verni zapuščini, ki so jo nam ostavili mili naši padli junaki, je treba, da z ustavo zagotovimo naše narodno in državno edinstvo. V to ime naj bo srečno delo ustavotvorne skupščine, naj ga blagoslovi Bog in naj se završi v radost tako celokupnega našega naroda kakor tudi naših preizkušenih prijateljev ter naj povede naš celokupni narod v veliko in svobodno dobo v svetovni zgodovini.

Da živi narod Srbov, Hrvatov in Slovencev! Da živi naša mila domovina! Da žive vsi državljani naše mlade domovine!

Država proti sebi?

Po prevratu je narodna vlada razpustila nemške in nemčarske občinske zastope in imenovala gerente kot svoje zanesljive zaupnike. Potem je prišla stanovanjska kriza, ki je v prvi vrsti zadela državne nameščence, ki so prišli na nova službena mesta, katera so prej zavzemali Nemci in avstrijski zaupniki. Vlada je postavila stanovanjske komisije v posameznih mestih. Tako tudi v Ptuj.

Človek zdrave pameti bi mislil, da bo vlada brezpogojno podpirala te svoje zaupnike, občinske gerente in stanovanjske komisije vsaj v takšnih slučajih, kjer gre za pravice državnih uradov in nameščencev proti ljudem, ki so odkriti ali tihi sovražniki naše države. Toda godi se baš nasprotno. Nemci, ki se sede od prej v toplih gnezdih, se seveda krčevito branijo in nočejo zapustiti teh gnezd deloma iz čisto naravnega razloga, ker nikdo prostovoljno ne žrtvuje svoje udobnosti, deloma pa **z zavratnim namenom, da povečajo vladajočo nezadovoljnost in tako ogrožajo zdrav razvoj države.** Proti odredbam stanovanjskih komisij in drugih lokalnih oblasti se Nemci pritožujejo na višjo instanco v Ljubljani. S tem dosežejo v prvi vrsti, da se zadeva zavleče. In to se jim tudi sijajno posreči. Slovenci

radi zabavljamo, da iz Beograda ni dočakati rešitve. Toda tudi iz Ljubljane se je ne včakamo. Akti tam ležijo nerešeni, dokler se kdo ne naveliča in ne pride osebno v Ljubljano, da tam pobrska med akti ter pospeši njih rešitev.

Zgodi pa se večkrat celo ta neverjetnost, da v Ljubljani ovirajo odlok tukajšnjih uradov, ki so vendar vladni zaupniki in poznajo krajevne razmere. Nemci so namreč sijajno organizirani, imajo povsod svoje zaupnike, ki posredujejo pri osrednjih uradih. In gospodje v osrednjih uradih bolj verjamejo tem nemškim posredovalcem kakor lokalnim uradom. Rešujejo nemške prizive iz formalno pravnega stališča brez ozira na državne interese in potrebe. Vsled izborne poročevalne službe nemške organizacije izve tukajšnji Nемец za rešitev svojega priziva prej kakor tukajšnji urad.

V dokaz teh trditvev naj služijo sledeči slučaji. Poverjeništvu za socialno skrbstvo je naročilo ptujski mestni občini, da preskrbi uradne prostore za državno posredovalnico za delo, ki bi se naj preselila iz Strnišča v Ptuj. Stanovanjska komisija je določila prostore v prometni ulici v hiši, ki je last mestne občine. Mestni urad je vsled tega odpovedal dotične prostore sedanjemu najemniku, nemškemu trgovcu Kolencu. Ta je napravil priziv in isto poverjeništvu za socialno skrbstvo, ki je zahtevalo prostore za svoj urad, je razveljavilo odlok tukajšnje stanovanjske komisije na škodo posredovalnici za delo in v prid Nemcu, ki je že bil kaznovan, ker se je v narodni nestrpnosti branil slovenskega računa, katerega mu je predložil slovenski obrtnik!

Stanovanjska komisija je odpovedala stanovanje Sigl-ju, privatnemu učitelju Schwaba, Fürsta in drugih Nemcev, ki ne marajo dati svojih otrok v slovensko gimnazijo. Ta privatni učitelj je bil prej stalno nastavljen kot prvi prefekt v nemškem Studentenheimu. Če se upčesteva, kakšen namen je imel Studentenheim in da Ornig ni sprejemal v službo ljudi, ki bi ne bili dovolj zanesljivi, potem pač ni dvoma o mišljenju tega nekdanjega prefekta. Ta gospod Sigl je sedaj izkopal svoje čehoslovaško državljanstvo in se obrnil na čehoslovaški konzulat v Ljubljani. Ta je baje posredoval pri poverjeništvu za socialno skrbstvo in to je razveljavilo sklep ptujske stanovanjske komisije. Čehoslovaška država je v kratki dobi svojega obstoja že dovolj spoznala naklonjenost in državno zvestobo svojih Nemcev in bi se menda zahvalila, če bi naši zastopniki na Češkem ščitili Nemce, ki so slučajno jugoslovanski državljani a ne marajo v svojo domovino ter bi na Češkem krepili državi neprijazni nemški življenj v narodno ogroženih krajih. Naše poverjeništvu za socialno skrbstvo pa je ugodilo prizivu tega privatnega učitelja na škodo javnih nameščencev v Ptuj, dasiravno ta privatni učitelj ni neobhodno potreben in imajo njegovi delodajalci dovolj prostora zanj v svojih hišah v mestu in okolici.

Pri teh razmerah se ni čuditi, da se privatna glasbena šola nemškega Musikvereina še vedno šopiri brezplačno v mestni hiši, slovenska mestna glasbena šola pa se potika v nedostatnih prostorih ter ovira

dnevni in učni red v Dijaškem domu. Slovenski državni profesor z majhnimi otroki stanuje že poldrugo leto v vlažnem stanovanju, drugi živi že pol leta ločeno od svoje žene, tretji pa ne dobi niti mesečne sobe in stanuje že drugi mesec v hotelu!

Tako izganjajo tukajšnji Nemci „satana“ tukajšnje stanovanjske komisije z „belcebubom“ ljubljanskega poverjeništvaja za socialno skrbstvo. Kraljestvo, ki je proti sebi, mora propasti!

Opozarjamo narodne poslance in vse osrednje urade v Ljubljani in Beogradu, da mora pri reševanju vseh vprašanj v prvi vrsti odločevati državni interes.

Svoji k svojim!

To geslo so vpeljali Čehi in dosegli z njim krasne uspehe za gospodarsko osamosvojitvev. Toda to geslo, kakor ga mi poznamo, še ni popolno. Čehi so mu pridali še: „a vždy dle pravdy“, t. j. „in vedno po pravici.“ Ta dodatek priporočamo našim trgovcem in podjetnikom. Ne moremo zahtevati od kupca, da iz same narodne navdušenosti kupuje pri našem človeku slabše, kakor bi kupil pri narodnem nasprotniku. To bi oškodovalo kupce, to je pretežni del naroda. Naš človek torej ne sme nuditi slabšega blaga in dela za isti denar ali enakega blaga za dražji denar, ampak najmanj enako blago po isti ceni, če hoče uspešno tekmoovati za nasprotno konkurenco.

To je naša prva zahteva. Imamo pa še poleg te realne zahteve tudi idealne. Tisti, ki hočejo, da jih upoštevamo kot svoje, morajo res biti naši. Morajo podpirati naša narodna in kulturna podjetja, morajo kupovati naše knjige, naročevati naše leposlovne liste, podpirati našo narodno umetnost, biti delavni člani naših narodnih društev. Kdor si pridobiva premoženje, se mora zavedati velikih dolžnosti do narodne kulture. V tem oziru nam naj bodo vzor nemški industrijci na severnem Češkem, ki so ustanovili in vzdrževali strokovne šole; bogati grški trgovci so darovali ogromne vsote za izobrazbo naroda, razne kmetijske, trgovske in obrtne šole nosijo imena posameznikov, ki so s svojimi darovi ustvarili te šole in jim zasigurali obstoj; ameriški milijonarji so ustanovili cele univerze!

Posebne dolžnosti imajo naši narodni podjetniki glede svojih otrok, da jih dobro vzgojijo, jim nudijo primerno izobrazbo, da bodo ali nadaljevali podjetje svojih starišev ali pa s pridobljenim premoženjem kot znanstveniki ali umetniki pomnoževali našo znanost in kulturo, ne pa za ničvredne zabave razmetali bogatstvo, katero je narod nanosil njihovim starišem. Nikdar ne moremo za svoje priznati tistih, ki so sicer Slovenci ali Slovani, njihovi sinovi pa so zašli med nemške „burše“, njihove hčere pa s svojo doto bogatijo naše narodne nasprotnike.

Poleg dobrega blaga in solidne cene je za trgovca in obrtnika velike važnosti tudi ravnanje z odjemalci. Vsakdo gre rajši kupovat k tistemu, ki je postrežljiv in ljubezljiv s svojimi odjemalci in jih ne odbija z odurnim in neprijaznim vedenjem. V tem oziru je treba dobre vzgoje že pri vajencih v šoli in v trgovini ali delavnici.

Da se začne pri nas resno izvajati geslo „Svoji k svojim“, predlagam sledeče: Narodni trgovci, obrtniki in podjetniki osnujejo strokovna narodna društva, v „Ptujskem listu“ naj se otvori poseben oddelek v inseratnem delu, kjer bodo pod skupnim nadpisom „Narodne tvrdke“ inserirali naši ljudi, da jih bomo poznali. Poseben odsek n. pr. v odboru „Jugoslovanske Matice“ naj kontrolira ta seznam, da se ne vtihotapi tvrdka, katera ne zadostuje zgoraj označenim zahtevam. Ta odsek mora postopati nepristransko in pravično, a tudi taktno, da nikogar po krivem ne žali in ne odbija, temveč poučuje in tako odpravlja nedostatke, ki se pojavljajo.

Z doslednim delom bomo dvignili blagostanje in samozavest svojih ljudi ter tako

koristili narodu in državi. Inorodci, ki so prišli k nam, da bi nas izkoriščali in nam gospodovali, bodo se morali asimilirati, če hočejo tu živeti, ali pa bodo morali oditi, odkoder so prišli.

Iz spominov na l. 1901 v Ptuj

Dosti Slovencev živi v Ptuj in izven Ptuja, ki vedno in pri vsaki priliki zabavljajo na Jugoslavijo ter grajajo naše razmere v novi državi. Ako so ti zabavljači in grajači živeli že pod staro Avstrijo v Ptuj, ali v okraju, se bodo še spominjali, kako se je godilo nam Slovincem takrat. Naj bi vendar vsak prebrskal svoj spomin in bi primerjal razmere, kakoršne so obstale pod Avstrijo, z današnjimi. Kdor pa je za tako delo prelen in preneroden, kdor ni poskusil samo onih dobrot, koje smo uživali Slovenci pod razpalo Avstrijo, temu lahko ustreže sto in sto drugih s poročili in doživljaji iz svojih spominov. Evo vam tako poročilo, kojega je zapisal trgovec D. T.: Dne 24. junija 1901 zvečer sem prišel v Ptuj, da se popeljem po noči z brzovlakom v Gradec zaradi trgovskih poslov. Na ulici sem srečal tovariša H. in L. Ker je bilo za vlak še prerano, podali smo se skupaj v kavarno Evropa. Zasedli smo mizo v sobi, kjer ni bilo drugega gosta. Ko smo plačali in se pripravljali na odhod, smo slišali iz sosedne sobe klice: „Heil und Sieg, den Windischen den Strick! Nieder mit den Windischen!“ Ko smo stopili na ulico, zastavil nam je pot davčni uradnik v Ptuj Sommer Konrad. Začel me je psovati z najgršimi imeni. „Windischer Hund, Trottl“ so bili še mili izrazi. Celo pretepati so nas hoteli, da se nismo branili! Komaj smo prišli na kolodvor, bil je uradnik Sommer s svojo družbo tudi že tu. Tu je psovanje, kakor: „Sie Windischer Hund, Trottel, Narr“ itd. kar bruhal iz sebe! Zaprl mi je pot do blagajne, da bi ne mogel kupiti lista! Vedno je tiščal v mene in ker sem ga odrinil, da sem mogel do blagajne, je kričal: „Sie Windischer Hund, beschmutzen sie mich nicht!“

Okrajni glavar Ptujski je bil na kolodvoru navzoč, je vsi videl in slišal; pustil pa je uradnika Sommer-ja mirno divjati proti meni Slovincu!

Sommer je nosil tudi Turnarski trak! Tako je postopal in smel postopati l. 1901 plačan državni uradnik, nemški hajlovec proti mirnemu Slovincu. Moj sluščaj pa ni bil edini, ki se je pripetil v Ptuj takrat!

Takih preganjanj nas je vendar rešila Jugoslavija. In jaz vsaki dan hvalim Boga, da je ob enem z Avstrijo hudič odnesel uradnika Sommer in vse njegove bratce in tovarše!

F. Tr.

Gospodarstvo.

Rez v vinogradih.

Rez je brez dvoma eno najvažnejših del v vinogradih. Saj pravi ljudska prislovica: „Neuki rezač nese zvečer na škarjah polovnjak vina domov.“ S tem je povedano, da za rez v vinogradih ni sposoben vsak, sicer drugače dober delavec, ampak da zahteva rez posebno pažnjo, torej v tem delu izvežbane-ga delavca.

Če tudi so za to delo veljavna nekatera, splošna pravila, ga itak ni mogoče izvrševati nekako šablonsko, temveč je treba pri vsakem trsu posebej prevdariti, kako ga je obrezati, da se ne naredijo pogrški, ki bi ogrozili bodisi donos vinograda, bodisi razvoj trte ali celo obstoj nasada.

Pri rezi je vpoštevati starost in moč posamezne trte, trsno vrsto, izhajališče posameznih za rez v poštev prihajajočih rozg, kakor tudi hranilno moč zemlje in strmočo vinograda. Pa tudi na prošle vremenske uime n. pr. na mraz in točo se je ozirati pri rezi.

V prvi dobi po sajenju je obrezovati trse

na kratko, torej na les, ne na rod, da se okrepe v koreninju in dobé močen krepek les. Pozneje, pri dobrem razvoju že v tretjem letu je mogoče pričeti trse oblikovati. Polagoma se vzgoji vsakemu trsu primerno visoko deblo, ki je lahko v strminah okoli 20 do 25 cm, v položnih legah pa okoli 25 do 30 cm visoko. S primernim pomlajenjem je mogoče vzdržati debela vedno na tej visočini.

S konca debela se narežejo trsu ali po pravih dolge rezi šparoni, rezniki in čepi, ali pa po pravih kratke rezi samo rezniki in čepi, kakor že to zahteva moč trsa ali pa lastnost trsne vrste; kajti nekatere vrste ne prenašajo dolge rezi, druge zopet poganjajo prebohotno in slabo rodé pri kratki rezi.

Tako n. pr. ugaja laškemu rilčeku bolj reznichenje, kakor dolga rez, ki ga spravi ob les. Vsled dolge rezi oslabei nasad laškega rilčeka se tudi z gnojenjem težko spravi zopet na noge. Nasprotno bi n. pr. vse vrste bur-gundca rodile prav slabo in uhajale v les, ako bi se njim ne nalagalo šparonov.

Rezaču je torej možnost dana, da s krajšo ali daljšo rezjo regulira rodovitnost in moč trsa.

Glavni regulator moči in rodovitnosti trsa pa naj bodo vendarle vedno gnojne vile in nikakor ne škarje. Vinograd, v katerem se skuša zvišati rodovitnost bolj z rezjo, kakor z gnojenjem, ne bo nikdar star, posebno ne, ako se mu je preveč nalagalo že v prvih letih razvoja.

Trsu pošteno nalaga naj le tisti, ki ga tudi pošteno zalaga; slika marsikaterega vinograda pa kaže, da se to načelo ne vpoštevava povsod.

Nadalje je treba rezaču vedeti, da je v prvi vrsti rodno ono rožje, ki izhaja iz lanskega, to je dvoletnega lesa; kajti rozge iz starega lesa so redkokdaj rodovitne. Za reznike in šparone je torej v prvi uporabiti rozge, ki stoje na lanskem lesu in le, ako teh ni, ali pa, če zahteva to oblika trsa, pridejo v poštev tudi iz starine pognale rozge. Teh se poslužujemo tudi pri pomlajenju trsa ali pa tam, kjer so v navadi vlačeni. V prvem kakor drugem slučaju se nareže ta na starem lesu stoječa rozga na čep z enim, k večjemu z dvema očesoma. Ta čep ima namen dati samo močen rodoviten les za drugo leto, ki pride prav kot reznik za pomlajenje trsa ali pa kot vlačenica za izpolnitev kacega praznega prostora v neposredni bližini.

Rezač mora tudi paziti na to, da po nepotrebem ne zvišuje trs. Zatorej bo narezal šparone in tiste reznike, ki naj v prvi vrsti rodé, nad onimi rezniki, ki imajo pred vsem namen dati rodovitno rožje za prihodnje leto. Ako je tega rožja dovolj, tedaj se lahko pri prihodnji rezi stari šparoni in zgolj radi roda narezani rezniki z nastavljenimi mladikami vred odrežejo in trs obdrži svojo prejšnjo višino. Če pa postane po letih trs le previsok, se ga s pomočjo na starini narezanih čepov lahko zopet sčasoma zniža.

Po toči okleštrane trse je obrezati bolj na kratko, da se zopet okrepe. Le v manje prizadetih, a pognojenih vinogradih se lahko izvrši rez v normalnem obsegu. Pri trtah, poškodovanih po zimskem mrazu, je pred rezjo dognati, v katerem delu mladik je poškodba in kolika je ta poškodba. Z daljšimi rezniki in šparoni ali pa z večjim številom šparonov in reznikov je skušati potem nadomestiti to, kar je mraz uničil.

Rez ni torej tako enostavno delo, kakor bi si kdo mislil, in le oni je dober rezač, kateremu so razlogi njegovega postopanja pri reznji jasni, ne pa oni, ki utemeljuje svoj način reznje s puhlim izrekom: „Tako smo zmeraj rezali“ ali pa „Tako tu vsi režejo.“

Vinarski inštruktor Zupanc.

* * *

Padanje cen usnja. Cene sirovih kož padajo stalno. V Zagrebu se plačuje mesarjem za kilogram kože še 40 kron, dočim na deželi še manj. Posebno slabo je sedaj s težkimi kožami, ker je teh sedaj pri nas v izobilju. Poleg tega je prišlo dosti težkih kož iz Italije. Cene so v splošnem padle za 30

odstotkov. Tudi na Francoskem padajo cene. Za kože se plača tam samo 5 frankov. Zaradi visoke razlike v valuti se vseeno ne izplača izvoz kož iz Francoske. Na Madžarskem so padle cene govejim kožam od 120 na 110 kron, pričakovati pa je nadaljnje padanje. Telečje kože se prodajajo po 250 madžarskih kron, ovčje pa od 190 do 210 kron. Na Nemškem so prav tako padle cene kožam za približno pet do deset odstotkov.

Izdelane kože. Na koncu so morali popustiti tudi tovarnarji. V notranjem prometu se dobe sedaj Vache-podplati po 150 do 160 kron. Blah-kože po 165 do 170 kron. Kravje kože veljajo še od 280 do 300 kron, telečje od 320 — 350 kron za kilogram. Rumena koža velja od 45 do 50 kron za stopo, boks pa od 60 do 65 kron. V Avstriji veljajo podplati od 510 do 540 avstrijskih kron, boks od 150 do 180, ševro od 135 do 160 za stopo. V Avstriji je torej usnje nekoliko cenejše.

Ivoz živine iz Koroške v Slovenijo je zopet dovoljen.

Dopisi.

Mestni kino Ptuj. V soboto, 22. jan. ob 8. uri, v nedeljo, 23. jan. ob 5. in 8. uri „Demi-Vierges“ (sužnji čutnosti.) — Senzacionalna drama v 5 dejanjih. — V glavni vlogi **Manja Tzatscheva**. Zastoj kriči Gerstner z stegnjenimi rokami „tovarna!“ „tovarna!“ Naenkrat se sliši pok, ogenj, tovarna, v kateri so delali možje in očetje, je šla v zrak. — Divji boj se vname med njima, Lili se brani na vso moč za svojo čast. Indijanec jo drži, kakor vklenjeno, na kar se ona opoteče in ga potegne s seboj. Z razbitim obrazom omahne Indijanec nazaj v zobo, on je Lili med opotekom s svojo strastjo zadušil. Predprodaja vstopnic v soboto od 2. — 4. ure, v nedeljo od 11.—12. ure. Kinoravnateljstvo: **Mihael Murko**.

Ptujsko gledališče. V ponedeljek dne 24. t. m. igra mariborsko gledališče dr. Ivan Lah: „Noč na Hmelniku.“ Drama.

Plesni venček. Društvo jugoslovanskih poštних uslužbencev v Mariboru vabi člane in prijatelje zabave na svoj plesni venček dne 1. februarja ob 20. uri v oficirskem domu (Kasino). Vojaška godba! Prvovrstni šotori! Obleka promenadna.

Dijaška kuhinja v Ptuj je prejela od akademskega plesa dne 8. januarja 1540 K čistega dobička.

Dornova. Prostovoljno gasilno društvo v Dornovi pri Ptuj priredi veselico s tombolo dne 23. januarja t. l. ob 4. uri popoldan v gostilniških prostorih g. Franca Herga v Dornovi. Za obilen obisk vabi Odbor.

Poziv beguncem! Vsi oni begunci, ki se še nameravajo vrniti v svojo predvojno bivališče in reflektirajo pri tem na brezplačno vožnjo, naj se čimprej pismeno ali ustno javijo pri okrajnem glavarstvu (politični ekspozituri) svojega sedanjega bivališča. Urad za zaščito beguncev bo skušal na podlagi teh prijav izposlovati pri centralni vladi zanje brezplačno vožnjo do državne meje. Na prijave po 10. februarja se ne bo oziral.

Slovensko trgovsko društvo „Merkur“ v Ljubljani je v svojem „Poročilo“ o vseslov. trg. shodu dne 11. aprila 1920 v Ljubljani na strani 14 objavilo sledečo trditev: „Prehranjevalni urad je trgovcu v Halozah nakazal sol. Glavarstvo v Ptuj ga je kaznovalo z globo 2000 K, ker je prevzel sol. To je neverjetna povest, ali resnična.“ Ko je okrajno glavarstvo Ptuj zahtevalo pojasnilo glede te popolnoma izmišljene vesti in se je društvo „Merkur“ o neistinitosti prepričalo, je isto društvo „Merkur“ dne 29. decembra 1920 poslalo okrajnemu glavarstvu dopis, da žal popravka v zadevi ne more priobčiti, ker „Poročilo“ ne izhaja perijodično, temveč je izšlo samo povodom vseslov. trg. shoda, ter dalo sledečo izjavo: Obžalujemo, da je bila v „Poročilu o vseslovenskem trgovskem shodu z dne 11. aprila 1920 v Ljubljani“ na strani 14 priobčena napačna notica glede prehranje-

valnega urada in okrajnega glavarstva. Poročevalec, ki je na shodu to poročal, je imel kakor smo že zadnjič poročali vpogled v tozadevne spise pri tukajšnji Centralni upravi za trgovski promet z inostranstvom (podružnici) in je na shodu poročal le-to, kar je bilo razvideti iz spisov. Da bo pa nadaljna preiskava v tej zadevi dokazala nasprotno pa govornik takrat ni mogel vedeti. Nam je zelo žal, da je prišla v „Poročilo“ notica, ki se je sedaj izkazala kot neosnovana.

Politične vesti.

Iz ustavotvorne skupščine. Pravo delo se še ni začelo. Izvolil se je odsek, ki naj določi najprej poslovnik. Nekteri poslanci nočejo priseči, nekatere skupine tudi ne prihajajo k sejam. S tem le ovirajo resno delo, saj narod jih je izvolil, da bi delali, ne pa ostajali doma. Z nedelom nikamor ne pridemo.

Pašič za edinstvo države. Ministrski predsednik Pašič, vodja radikalne stranke, se je odločno izrazil za državno edinstvo in proti vsem federativnim in avtonomističnim programom. Večina njegove stranke stoji trdno za Pašičem. Pašičev nasprotnik, Protić, ki je vnet za plemenske avtonomije, nima pri svoji stranki, pri radikaleih, mnogo pristašev. Mirovati pa le noče, nego išče zaveznikov, s katerimi bi delal sitnosti vladi, potezujoči se za edinstvo.

Grozeči polom v Avstriji. Vedno bolj se utrjuje prepričanje, da je polom v Avstriji neizogiben. Prehrana je za nižje prebivalstvo obupna, od drugod ni dobiti potrebne pomoči. Poštini in brzojavni uslužbenci, ki so bili ustavili delo, so sicer zopet začeli delati, ali pod pogojem, da ugodni vlada njihovim zahtevam, zlasti da se zmanjša neznosna draginja. Avstrijski denar nima že skoro nobene veljavo več. Za 100 naših dinarjev dobiš vsak dan več, sedaj že čez 2000 avstrijskih kron.

Diplomatski krogi o Avstriji. Tudi v diplomatskih krogih trdijo, da ni mogoče več Avstrije rešiti poloma. Mogoče je samo troje: 1. da se avstrijsko ozemlje razdeli med sosedne države, 2. da zasedejo Avstrijo antantne čete in 3. da se priklupi Avstrija Nemčiji. V zadnjem primeru bi se morale avstrijske meje še precej predrugačiti, oživelo bi tudi koroško vprašanje, ki še vedno ni končno odločeno v Parizu.

Spremembe mirovne pogodbe. Te se niso niti še ne izvršile in že jih je treba izpreminjati. Zlasti Grki z vrnivšim se kraljem Konstantinom so udarec za antanto. Zato jih hočejo prističiti pri egejskem morju, do kterege hočejo Bolgarom dovoliti prost dohod. Tudi o Solonu se govori, da ga hoče antanta za kazen vzeti nevhvaležnim Grkom, ter ga prisoditi sosedni Jugoslaviji. Italijani nam kaj takega seveda ne bi radi privoščili.

Novo francosko ministrstvo. Pred nekaj dnevi je dobila Francija novo vlado z Briandom na čelu. Od te vlade pričakujejo, da bo znala bolje ščititi koristi in ugled francoske republike proti njenim dosedanjim sovražnikom, zlasti proti Nemčiji.

Jugoslovanski socialni demokrati so se v Zagrebu posvetovali o ujedinjenju svojih strank. Razpravljali so tudi o udeležbi slovenske socialnodemokratske stranke na dunajski konferenci. Na Dunaj pojdejo le Slovenci, ker ti še ne morejo ali nočejo pretrgati vezi, ki jih družijo z nemškimi tovariši, dasi so ti že večkrat pokazali, da ne upoštevajo slovenskih tovarišev (n. pr. pri plebiscitu na Koroškem) in uganjajo nemško politiko, naperjeno proti Jugoslaviji.

Ukradeni sodni akti. V Gradcu so svoj čas prijeli družbo 13 oseb, ki so ponarejali naše kolke. Uvedla se je proti njim preiskava. Te dni pa so izginili s sodišča vsi akti o tej preiskavi. Sedaj je treba zasledovati te tatove.

Književnost.

Simon Jenko, Zbrani spisi. Uredil dr. Jože Glonar v Ljubljani 1921. Izdala in založila Tiskovna zadruga. 8° strani 416. Cena 42 K, po pošti 3 K več. V zbirki „Slovenski pisatelji, kjer izhaja znamenita Prijateljeva druga izdaja Jurčičevih zbranih spisov, so pravkar izšli tudi Jenkovi zbrani spisi, ne samo pesmi, ampak tudi njegovi pripovedni spisi. Tako imamo sedaj celega Jenka. Izdaja obsega tudi Jenkov življenjepis in urednikove opombe k posameznim pesmim, oziroma spisom. Izdaja je enakolično opremljena kot ona Jurčičevih spisov. Knjiga se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Razno.

Zdravstvene razmere v Sloveniji. Statistika, katero je letos objavil zdravstveni odsek za Slovenijo, izkazuje, da je bilo 1. 1919 med 995.440 prebivalci Slovenije 9824 porok, 22.636 porodov, 18.356 smrtnih slučajev. Dobrih 15.6% novorojenih je nezakonskih. Največja umrljivost je bila pri otrocih od 1 do 5 let (4369), od odraslih pa jih je največ umrlo v starosti nad 70 let (4732). Od bolezni jih je največ pobrala jetika (2492), potem pljučnica (1267), griža (872), španska gripa (649). Koze so ugrabile 400, trebušni legar 109, pegavica 20 ljudi. Smrtnih nezgod je bilo 474; od teh se jih je največ utopilo. Samomor je izvršilo 111 ljudi, prednost je imela vrv. Zločinska roka je povzročila smrt 112 žrtvam.

Nesrečna vas. Vas Prnjavor v Mačvi (Srbija) je bila med tistimi nesrečnimi kraji, kjer so avstrijske čete najhuje divjale. Pri avstrijskem vpadu 1. 1914 je padlo v tej vasi 329 nedolžnih žrtev in bilo požganih 200 hiš. Poseben odbor bo postavil pri zapadnih vratih prnjavorske cerkve mavzolej, v katerem bodo skupno počivali telesni ostanki teh nesrečnih žrtev vojne posurovelosti.

Važna odredba ministra za prosveto. Minister Pribičević je odredil, da se morajo zapreti vse privatne šole v krajih, kjer obstoje državne šole, ker imajo otroci naših državljanov tujega jezika dovolj poskrbljeno za materinščino tudi v državnih šolah.

Ormož. V noči od 1. na 2. t. m. se je zgodil v našem mestu rop, ki spominja na stare rokovnjaške case. Ob pol dveh je vdrla v pisarno železniške postaje tolpa 6 črno namazanih roparjev, ki so se po vseh znamenjih pritepli preko Drave. V pisarni se je nahajal službujoči uradnik Rozman. S samokresi, bajoneti in noži oboroženi roparji so zahtevali, naj jim takoj izroči ves denar. Ta se jim je moral udati in je izročil 300 K lastnega in pa 1300 K blagajniškega denarja. Na to so zahtevali ključke od postajne blagajne, katere je imel načelnik pri sebi. Uradnik jim je moral pokazati, kje stanuje načelnik. Pokazal pa je na napačno stran, ob tej priliki pobegnil in alarmiral čuvaje. Roparji so to opazili ter se odpeljali preko Drave na Hrvaško. V sosednem Zagorju imajo ljudje take sorte precej varna gnezda in bodo morale naše oblasti strogo paziti, da se ne bodo v celih krdelih podajali čez Dravo in ropali naše imetje.

Advokat Mravlag, vodja mariborskih nemškutarjev, namerava prodati svoja posestva in se preseliti v Celovec. Njegovo pisarno prevzame nemškutar dr. Rupnik, doma iz Podplata.

Mariborski nemškutarji so pod dr. Leskovarjevim gerentstvom postali neverjetno predrzni. Predzadnjo nedeljo je po nogometni tekmi 6 nemškutarskih pobalinov s pesmijo „Die Wacht am Rhein“ prišlo v gostilno „pri Divjem lovcu“, razbilo sliko regenta Aleksandra, napadlo mirne slovenske goste in dva uradnika težko ranila. Da se uvede najstrožja preiskava, je zahteva vse slovenske javnosti.

Vojskovedja Živojin Mišić umrl †.

Preminul je najstarijši jugoslovanski vojskovedja general Mišić, ki je premagal v srbsko-turški vojni s srbsko armado Turke, v srbsko-bolgarski vojni Bolgare ter v svetovni vojni nemško-avstrijsko-bolgarsko armado.

Kot Jugoslovani kličemo njegovemu spominu: Slava na veke!

V slavo njegovega spomina so izvešene v Ptuj zastave.

Svetinje. V Leobnu umrli veleindustrijec Fischerauer, ki ima v naši fari in okrog Jeruzalema velika vinogradna posestva, je bil bela vrana med nemškimi vinogradniki posestniki in se je v svojem testamentu izkazal hvaležnega svojim slov. viničarjem. Zapustil je vsakemu 1000—5000 frankov. Njegovi dediči pa hočejo ta volila izplačati v avstrijski valuti, misleč, da se bodo dali naši ljudje opehariti. Ker iznaša 1000 frankov približno 9000 jugoslov. kron, 1000 avstrijskih kron pa 250 jugoslov. kron, bi bili ti viničarji zelo oškodovani, če bi jim Fischerauerovi dediči izplačali res samo 1000—5000 avstr. K.

Smešen cesar. Bivši cesar Karel se še vedno podpisuje kot Apostolsko Veličanstvo. Veliko bolje bi odgovarjal zanj naslov prekucjenega Veličanstva, saj njegovega veličanstva je bil konec enkrat za vselej.

Kaj bo z državnimi priznanicami (boni)? „Jugoslovanski Lloyd“ piše, da je bilo o priiliki kolkovanja denarja izdanih za 920 milijonov kron priznanic. Priznanice izpod tisoč kron, in teh je 590 milijonov, se bodo izplačale do 1. aprila 1921, priznanice nad tisoč kron, in teh je 330 milijonov, pa ostanejo kot 3 odstotne države obveznice in se bodo amortizirale do leta 1931.

Umor pri Sv. Sv. Kungoti. Viničarski sin Jože Eferl se je na Sv. Treh kraljev v gostilni Purkhardt pretepaško obnašal in rogovilil z nožem. Ko so ga vrgli gostje iz gostilne, je šel domu po puško in ustrelil skozi okno v gostilno. Kroglja je zadejala zakonsko Marijo Sori v hrbet in šla skozi pljuča in viničarju Vudlerju prebila roko ter zletela skozi okno. Marija Sori zapušča moža in devet nepreskrbljenih otrok. Ubijalec je pobegnil v Nemško Avstrijo. To so posledice alkohola.

Zamenjava eno- in dve-kronskih bankovcev koncem t. m. Finančno ministerstvo je končalo priprave za zamenjo kronskih novčanic po eno in dve kroni. Zamenjava teh novčanic v novoosvojenih krajih se prišne koncem meseca januarja.

Češko odlikovanje generala Maistra. Generalu Maistru je bil včeraj v Mariboru izročen potom našega vojnega ministrstva vojni križec češkoslovaške republike.

V Somboru v Bački se je osnovala tovarna za izdelovanje salam in sira.

Strašna usoda ruskih učenjakov. Zadnje dni so došle žalostne vesti iz Rusije: Boljševiki so ustrelili vseučiliškega prof. Zabolotskega in Florinskega, prof. Sahmatov, Brandt, Aleksandrov pa so umrli lakote. Prof. Zabolotskij je bil dobro znan v Ljubljani. Pred dobrimi 10 leti je bival več mesecev v tem mestu in študiral v licejski biblioteki. Naučil se je slovenskega jezika in vzljubi naš narod, za katerega se je živahno zanimal.

2 oženi. hlapca

z več delavskimi močmi sprejme v službo

oskrbnništvo grajščine v Ebensfeldu pri Ptuj.

Na prodaj

2 stražarna psa

(Polizeihunde Dobermanpintsch), pri g. Antonu Kos, Turniš pri Ptuj.

Otročji voziček in banja

(Badewanne), v dobrem stanu, se takoj kupi. Naslov pove uprava lista.

Elegantna angleška športna obleka (z Breches)

temnosiva, popolnoma nova iz „angleške hiše“ v Gradcu se proda za 650 dinarjev. Na ogled v trgovini gosp. J. Kasimirja v Ptuj.

Semenska trgovina Al. Korsika, Ljubljani

naznanja, da je svoj cenik za leto 1921 izdala in se brezplačno dobi.

VABILO

k

rednemu občnemu zboru

Konzumnega društva za ptujski pol. okraj

reg. zadruga z omejeno zavezo

ki se vrši 2. februarja t. l. ob 10. uri v zgornji dvorani „Narodnega doma.“

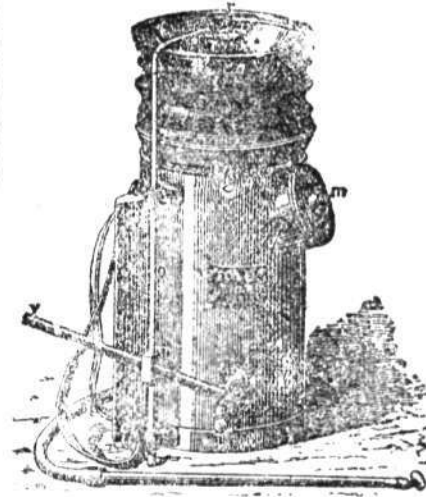
DNEVNI RED:

1. Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1920.
3. Določitev uporabe čistega dobička za leto 1920.
4. Čitanje revizijskega poročila „Zadružne zveze“ ter ukrepi vsled istega.
5. Poročilo načelnika o delovanju zadruga.
6. Volitve načelnika, načelstva in nadzorstva.
7. Razgovor glede eventualne spremembe pravil.
8. Slučajnosti.

PTUJ, dne 20. januarja 1921.

Obilno udeležbo pričakuje NAČELNIK.

Za vinogradnike!

BRIZGALKE

za peronosporo popravi po ceni klepar A. Majcen, Ptuj, Hrvatski trg 1. tam se dobivajo tudi nove brizgalke.

Stavbinska družba Treo & drugi se priporoča.

Prva jugoslov. tovarna za usnje in čevlje na Bregu pri Ptuj

kupuje svinjske kože

po najvišjih cenah. Sprejmejo se v tovarni na Bregu, pri usnarju g. Francu Potočniku, Minoritski trg števil. 3 in v trgovini Josipa Piricha, Hrvatski trg.

Stare in nove

pisalne stroje

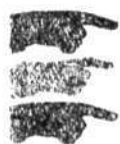
se dobi zelo po ceni v prvi specialni trgovini s pisalnimi stroji in pisarniškimi potrebščinami. Zastopstvo pisalnega stroja „Kontinental“ Edv. Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100 interurban. Zahtevajte ponudbo!

Krojaški učenec

priden in pošten 15—16 let star se takoj sprejme pri g. Adamu Novaku, kroj. mojstru v Ptuj.

Več dobrih šivilj

ki grejo šivat v hišo potrebuje takoj ZADRUGA „DELTA.“

Celo nova obleka

za veliko osebo se takoj proda. — Kje, pove uprava „Ptujkega lista.“

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Ptuj.

Delniška glavica in rezerve okroglo 95,000.000.—

CENTRALA V LJUBLJANI.

Prometno mesto državne razredne loterije.

PODRUŽNICE v Splitu, Celoveu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in v Borovljah.

Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun s 3½% brez odpovedi, proti 3 mesečni odpovedi s 3¾% čistih.

Daje trgovske in aprovizacijske kredite. ∴ Izvršuje vse bančne transakcije. ∴